

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Ю.І. Продіус, к.е.н., доцент

М.Ю. Єгоров, студент

Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса

Сьогодні, в умовах кризової фінансової ситуації для бізнесу є важливим організувати поточні процеси так, щоб зберегти свої конкурентні переваги, займати високі позиції на ринку, при цьому утримуючи стабільність всередині організації. Зміна бізнес середовища створила багатьом компаніям значні складності: тривалий період економічного зростання і позитивні очікування призвели до відсутності альтернативних варіантів діяльності компанії в разі погіршення економічної кон'юнктури. В таких реаліях особливої актуальності набуває використання вітчизняними підприємствами антикризового управління та визначення його тенденцій в довгостроковій перспективі.

Метою даної роботи є аналіз світових тенденцій антикризового управління та наведення рекомендацій щодо адаптації та впровадження антикризової політики в Україні.

В найширшому сенсі, антикризове управління являє собою систему управлінських заходів щодо діагностики, попередження, нейтралізації та подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки. Іншими словами, це управління в умовах ризику і запобігання банкрутства організації [1].

Узагальнення досвіду антикризової політики, яка реалізується в провідних економіках світу (США, Японії, Німеччини, Фінляндії тощо) дозволяє витягти важливі уроки та підвищити ефективність української фінансово-економічної, соціальної та інноваційної політики. При цьому буквально копіювати закордонний досвід не варто. Економічні умови, в яких знаходиться Україна, відрізняються від ситуації в розвинутих країнах. Такі відмінності виявляються, зокрема, в тому, що зниження ВВП і промислового виробництва у нас відбувалося при двозначних показниках річної інфляції.

Зарубіжна практика антикризового управління розрізняє експрес-аналіз стану організації (експертна оцінка) і діагностику кризового стану організації. Проведення експрес-аналізу стану організації націлене на швидке виявлення причин кризи і прийняття оперативних управлінських рішень. Однією з умов проведення експертної оцінки є забезпечення достовірності інформації.

Експрес-аналіз включає в себе вивчення зведеної фінансової документації за останні три роки, бізнес-плану організації, договорів і контрактів, даних про клієнтів і постачальників, останніх звітів керівництва і інших матеріалів. Терміни проведення експрес-аналізу залежать від складності і масштабів економічної діяльності.

За кордоном визначається безліч класифікацій криз. Зокрема, за кордоном широко використовується класифікація криз на раптові кризи і тліючі кризи. Причому, на частку тліючих криз припадає понад 70 відсотків усіх криз організацій в світі.

Причини криз підприємств за кордоном:

– зовнішні причини криз підприємств;

– внутрішні причини криз підприємств;

роль розголосу і громадського обговорення негативних відомостей про підприємство як причина його кризи [2].

Стратегія антикризового управління зарубіжних компаній є комбінацією стадії життєвого циклу і інтенсивності конкуренції. Конкурентні переваги організації залежать від наявних у її розпорядженні ключових факторів успіху, таких як собівартість продукції, диференційована пропозиція по товарних групах тощо.

Сучасне антикризове управління в Україні крім усього іншого має потребу менеджерів із спеціальною підготовкою та певним набором особистісних якостей.

Розглянутий в роботі зарубіжний досвід антикризового управління, хоча і має дещо специфічний характер, обумовлений особливостями ринкової економіки країн Заходу, все ж може бути застосований в українських реаліях.

Якщо формулювати принципи антикризового управління в країнах ЄС на макроекономічному рівні, то варто відзначити:

1. Необхідність досягати деякого оптимального співвідношення між державним і приватним сектором. При цьому таке співвідношення може змінюватися під впливом соціально-економічних умов: у разі неефективності державного сектора можлива приватизація, а в разі проблем у приватного сектора і загрози безробіття – одержавлення.

2. Забезпечення високої інвестиційної активності методами державного регулювання (а внаслідок цього зростання основних фондів підприємств і технічного рівня виробництва).

3. Необхідність підтримки новачків на державному рівні [3].

Таким чином, в наш час політиці антикризового управління приділяється значна увага в країнах з провідною економікою світу. Зарубіжна практика антикризового управління включає в себе експрес-аналіз

стану організації та діагностику кризового стану підприємства. Саме на ці дві складові варто звернути увагу при формуванні системи антикризового менеджменту на вітчизняних підприємствах. В цьому аспекті важливим є процес адаптації європейського досвіду в політиці антикризового управління до українських реалій. Адже законодавство, рівень розвитку економіки та чинники, що призводять до кризового становища на підприємствах в нашій країні мають суттєві відмінності порівняно з європейськими. Саме за таких умов система антикризового управління на українських підприємствах може підняти їх стійкість та конкурентоспроможність на вітчизняному та закордонному ринках.

Література:

1. Ларіонова І.К. Антикризове управління / І.К. Ларіонова – К. Наука, 2016. – 362 с.
2. Продиус Ю.І. Основи управлінського консультування: консп. лекц./ Ю.І. Продиус – Одеса: видавець Букаєв Вадім Вікторович, 2015. – 101 с.
3. Довгань Д.А. Антикризове управління як спосіб запобігання та упередження неплатоспроможності корпорації / Д.А. Довгань // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2015. – Вип. 3. – С. 152–156.
4. Коваленко О.В. Методи антикризового управління підприємством / О.В. Коваленко, С.В. Галь // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 8. – С.107–114

УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

С.М. Ілляшенко, д.е.н., професор
Ю.С. Шипуліна, к.е.н., доцент
Н.С. Ілляшенко, к.е.н., доцент
Сумський державний університет
м. Суми

Сучасна економіка характеризується зростанням ролі знань, які стають основним засобом і предметом суспільного виробництва. Ефективне управління знаннями забезпечує формування конкурентних переваг національних економік і окремих підприємств, як їх елементів. В цих умовах актуалізується проблема формування механізмів управління знаннями господарюючих суб'єктів різних рівнів. Враховуючи викладене, метою дослідження є розроблення засад організаційно-економічного механізму управління знаннями на підприємстві.

Системний аналіз літературних джерел і практики дозволив авторам запропонувати схему управління знаннями на підприємстві (рис. 1.).

Запропонована схема може бути покладена в основу формування засад організаційно-економічного механізму управління знаннями на підприємстві. Авторами, спираючись на результати попередніх досліджень [1, 2], визначено комплекс завдань, які потребують розв'язання у процесі формування зазначеного механізму. Вони пов'язані з методичним наповненням цього механізму і потребують розроблення:

- методичного підходу до визначення пріоритетних напрямів продукування актуальних знань;
- методичного підходу до вибору джерел і механізмів отримання знань відповідно до обраних напрямів;
- методичного підходу до визначення пріоритетних напрямів використання знань підприємства.

Вирішення перших двох завдань потребує ув'язування в єдиний комплекс: маркетингових прогнозів тенденцій зміни споживчого попиту на фактичних чи потенційних ринках підприємства; експертних оцінок тенденцій розвитку науки і техніки у галузі підприємства; оцінок потенціалу інноваційного розвитку аналізованого підприємства і тенденцій його розвитку [3]. Їх результати складуть інформаційну базу аналізу відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства (його потенціалу) зовнішнім. Забезпечення відповідності потребує генерування нових актуальних знань, які будуть покладено в основу нової продукції, технологій її виготовлення, нових методів управління виробництвом і збутом тощо.

Вирішення третього завдання потребує стратегічного аналізу альтернативних варіантів використання знань, який передбачає використання комплексу критеріїв: фінансова вартість; термін окупності; стратегічна вартість; задоволення інтересів економічних контрагентів та контактних аудиторій; ризик; мотивація власників, менеджерів, персоналу і т.п.

Узагальнюючи викладене можна зазначити, що запропонована авторами схема може бути покладена в основу формування засад організаційно-економічного механізму управління знаннями на підприємстві. Авторами виділені основні завдання формування його методично-інструментального забезпечення, а також запропоновано концептуальні підходи до їх розв'язання.